

Världens herre

Den amerikanska kapitalismens växande internationella makt

John Andersson

1925

”Amerika måste, på grund av sin starka ekonomiska ställning, komma dithän, att den blir den ledande världsmakten”. - *Senator Lodge från Massachusetts*.

Det var en tid, då Amerika, här menat Förenta Staterna, med rätta kunde kallas ett frihetens land. Den ringa folkmängd detta land hade under första hälften av 1800-talet och de oerhörda rikedomar som funnos, medförde helt naturligt ett allmänt välstånd och stora möjligheter för varje arbetssam och skötsam människa att skapa sig en oberoende ekonomisk ställning. Det var plats för alla och utan att behöva armbåga sig fram, kunde alla i regel finna sin goda bärning. Detta naturligtvis sedan de ursprungliga invånarna, indianerna, drivits från sina landområden.

Men industrialismen skulle snart bryta sig fram även i Förenta Staterna, ja, fortare och mera gigantisk än i något annat land. De stora trusterna och banksyndikaten har gemensamt tillkämpat sig en monopolställning, prissatt varorna och utplundrar gemensamt den övriga mänskligheten.

Enligt den senast tillgängliga officiella statistiken kontrollera 25 av Förenta Staternas storkapitalister inte mindre än 82 proc. av alla landets fartyg och järnvägar. Ståltrusten är, till exempel, ägare av 75 proc. av landets gruvor.

Denna, den amerikanska kapitalismens maktfullkomlighet omfattar inte endast Förenta Staterna, ty de äro numera ett för litet verksamhetsfält för dess utpräglade ekonomiska imperialism. Dess verksamhet börjar alltmer att taga en internationell karaktär. De stora ekonomiska resurser, som finnas i Förenta Staterna, samt kapitalismens fulländning därstädes, underlättar betydligt möjligheten att internationellt hävda sig och spela en stor och betydande roll i den internationella politiken.

Som exempel på Förenta Staternas stora betydelse i produktivt avseende kan nämnas, att därstädes produceras:

20 proc. av världens guld, 25 proc. av världens vete, 40 procent av världens järn och stål, 40 procent av världens bly, 40 procent av världens silver, 50 procent av världens zink, 52 procent av världens kol, 60 procent av världens aluminium, 60 procent av världens koppar, 60 procent av världens bomull, 66 procent av världens olja, 75 procent av världens majs, 85 procent av världens automobiler.

Det är naturligt, att ett land med sådan omfattande produktion spelar en stor roll i det internationella livet och samfärdseln. Och oerhört med pengar förtjänas och hamna i kapitalisternas fickor, vilket bäst bevisas av det faktum, att landets årliga inkomst steg under åren 1890-1920 från 9 till 74 miljarder dollars.

Förenta Staternas export av varor till utlandet stiger för varje år och tager alltmera svindlande dimensioner. Särskilt omfattande var exporten under världskriget. En stor del av de då exporterade varorna bestodo naturligtvis av krigsmaterial.

Enligt officiella uppgifter sändes från Förenta Staterna till de allierade under de 8 första månaderna 1915 krigsmaterial för följande summor i dollars: Automobiler 65,463,000, koppar 70,000,000, hästar och mulåsnor 86,000,000, sprängämnen 65,000,000, läder 55,000,000, skodon 24,000,000, taggtråd och dylikt 14,000,000, diverse (livsmedel etc.) 100,000,000 dollars. Summa tillsammans 479,463,000 dollars. Det har beräknats, att kapitalismen i Förenta Staterna under krigsåren förtjänade på leveranser av krigsmaterial en summa av inte mindre än 42 miljarder dollars.

Enligt de senaste officiella siffrorna meddelas, att med undantag av krigsårens enormt onormala export, år 1924 slagit rekord med ett exportvärde av 4,591 milj. dollars gent emot 4,167 milj. år 1923, representerande en ökning av 10,2 proc. Importen minskades däremot från 3,792 milj. dollars år 1923 till 3,611 år 1924, eller 4.8 proc. Således ett exportöverskott på en summa av 375 milj. dollars år 1923 och 980 milj. dollars år 1924. Exportöverskottet placeras i regel inom utländska industriföretag eller som lån till de lika behövande staterna, vars kassaskåp ständigt äro tomma.

Förenta Staternas industriella imperialism blir dock alltmera utpräglad och markant. Med sitt överflöd av pengar tränger den fram överallt. Hjälper inte enbart penningplaceringar och aktieköp för att erövra kontroll och äganderätt över produktionslivet på den internationella marknaden, viker man sannerligen ej tillbaka för krigiska medel. De ständigt återkommande tvistigheterna med Mexico, där det gäller kontroll över oljeproduktionen i kamp mot Englands oljeintresse därstädes, är ett exempel. Kriget mot Spanien, då Förenta Staterna

satte sig i besittning av Kuba, Filippinerna, Porto Rico och Guam, är ett annat, och uppträdandet mot Panama under världskriget för att få kontroll över Panamakanalen är ett tredje. Spänningen mellan Förenta Staterna och Japan under de senaste åren har inte gällt något annat än herraväldet över handeln och råvarutillgångarna i länderna runt Stilla Oceanen. Långt nere i Mosul ligger nu den amerikanska oljetrusten, Standard-Oil, och intrigerar mot England och dess båda oljebolag, Royal Dutch-Shell och The Anglo-Persian Oil Co.

Så är det överallt. Den amerikanska kapitalismen tränger fram i varje land, där det finns möjlighet att inhösta profit.

I en rapport från svenska generalkonsulatet i New York till utrikesdepartementet i år (1925) nämnes, att Förenta Staternas utländska kapitalinvesteringar utgjorde vid världskrigets början i runt tal $2\frac{1}{2}$ miljarder dollars, placerade huvudsakligen i jordbruks- och industriföretag. Den 30 juni 1925 hade summan vuxit till över $9\frac{1}{2}$ miljarder - bortsett från de 12 miljarder som de allierade erhållit i s. k. krigslån, fördelade på Europa, Asien, Nord- och Sydamerika.

Staterna över hela världen har alltmåra kommit under ekonomisk kontroll av den amerikanska penning-plutokratin. Och den som äger den ekonomiska kontrollen, kontrollerar även politiken. England, som förut innehade den främsta platsen som internationell industririddare, med ty åtföljande utplundring av olika länders folk, har nu fått vika tillbaka för Förenta Staterna. Enligt den stora skulduppställningen mellan Förenta Staterna och England år 1923 uppgick Englands skuld till Förenta Staterna till 4,600,000,000 dollars. Denna skall, enligt överenskommelsen återbetalas på 60 år, vilket medför att England, räntorna inberäknade, skall göra en årlig återbetalning av c:a 35,000,000 pund under dessa 60 år.

Tyskland är lika hårt ansatt.

Det skall bland annat betala ett ännu ej fastslaget antal miljarder guldmark till segerländerna. Förenta Staternas kapitalister står även här bakom och finansierar det hela mot "skäligt" vederlag från Tysklands industri, järnvägar, tullinkomster m. m.

Frankrikes skulder i utlandet belöpte sig 1924 till 157 miljarder francs, en stor del därav upplånat i Förenta Staterna.

Nyss lästes i dagspressen att den polska regeringen slutfört underhandlingar med amerikanska finansmän om ett lån till polska banken på 100 miljoner dollars mot pant i tobaks- och spritmonopolen. Polen, som nyss blivit en fri och självständig stat, håller således på att pantsätta sina egendomar. Samtidigt meddelades från London att belgiske finansministern befann sig därstädes för att underhandla om ett lån på 30 miljoner pund sterling, varav Förenta Staterna skulle övertaga $\frac{2}{3}$. Ej heller Sverige är främmande för skuldförbindelser med Förenta Staterna.

Förenta Staternas kapitalism, dess truster, banker och andra penninginstitutioner, är således all världens långivare. Staterna äro däremot låntagare. Varje stat har stora statsskulder. Varje stat har fått nedlåta sig att tigga Förenta Staternas kapitalister om ekonomisk hjälp. Dessa ha i regel genast varit villiga därtill, men har staterna samtidigt varit tvungna att hos dem förpanta järnvägar, skogar, gruvor, vattenfall och dylikt, vilka områden nu exploateras av Förenta Staternas kapitalism.

Genom det ekonomiska grepp, som den amerikanska kapitalismen har om staterna, äro dessa tvingade att böja sig. Staterna äro intet annat än marionetter i kapitalismens händer. Staternas politik dirigeras fullständigt av dem som ha den ekonomiska makten. De senaste årens stormaktspolitik och de otaliga resultatslösa "fredskonferenserna" har mera än tydligt bevisat detta.

I Genuakonferensen 1922 deltog ej Förenta Staterna med några ombud. Men Förenta Staternas verkliga härskare, dess kapitalism, var där företräd. Ingen mindre än Pierpont Morgan, den amerikanske mångmiljonären, reste då till Europa med fullmakt från ett mäktigt amerikanskt penningsyndikat, för att kontrollera och dirigera konferensen. Han var inte där som ombud. Det behövdes inte. Bakom kulisserna skötte han rulljansen. Med sitt starka ekonomiska inflytande reglerade han det hela. Den gången gällde det särskilt den brännande olje-frågan, i vilken Förenta Staternas kapitalism hade så många intressen att bevaka, samt Frankrikes utrymning av Ruhrdistriktet.

På den stora Londonkonferensen var det åter den amerikanska kapitalismen, som dominerade. Utan dess pengar kunde de där samlade "stora" politikerna från snart sagt alla länder intet göra. Resultatet blev antagandet av den amerikanska kapitalismens förslag, den så kallade Dawesplanen. Om Dawesplanen fullföljes och ej

krossas genom arbetarnas samfälliga internationella kamp, kommer denna att fullständigt utplundra all världens arbetare, i främsta rummet de europeiska.

Den amerikanska kapitalismen är således i stor utsträckning världens herre. Staterna äro beroende av denna kapitalistiska makt. Det spelar i detta sammanhang ej någon vidare roll vilken politisk sammansättning staterna ha, vilka regeringar som sitta vid makten. Alla äro de sprattelgubbar, marionetter i kapitalismens händer.

Att försöka bekämpa denne kapitalistiske motståndare på det politiska området är fåfäng möda. Den striden måste upptagas på det ekonomiska kampfältet, och helst internationellt.

Arbetareklassens kamporgan i den striden måste vara de ekonomiska organisationerna, kapitalismens nedbrytare och socialismens uppbyggare.

Finanskungen Pierpont Morgan.

Det Anarkistiska Biblioteket

John Andersson
Världens herre
Den amerikanska kapitalismens växande internationella makt
1925

Syndikalismen 1925

www.anarkistiskabiblioteket.se